

Familie- og kulturkomiteen
vedr. Statsbudsjettet for 2012 (Prop. 1S [2011-2012])

Høringsnotat

1. Forskningsmidler

I tiden fra 1945 til rundt 1965 ble det adoptert bort 3 til 4 ganger så mange norske barn som før krigen. Dette skjedde til tross for at det i store deler av perioden ble født færre barn utenfor ekteskap enn i 1930-årene. Det dreier seg anslagsvis om et antall mellom 15 000 og 30 000 adopsjoner, med hovedtyngden på 1950-tallet.

Foruten Oslo Helseråd organiserte private adopsjonsformidlere adopsjonene, ofte i nært samarbeid med private jordmødre. Helsedirektør Karl Evang arbeidet for å få slutt på den private adopsjonsformidlingen, og den opphørte tidlig på 1960-tallet.

Dette er en del av Norges historie som det er forsket svært lite på. Vi kjenner kun til en masteroppgave fra UiO¹, en bok om privat jordmorpraksis og en oppgave om mødre hjem i Telemark². Historiker Liv Thoring er den første som har fått tilgang til Oslo Helseråds adopsjonsarkiv. I hennes oppgave kan man finne flere ting som tilsier at det er påkrevet med videre forskning.

Det er viktig å understreke at den forskning som er gjort, gjelder mødrene, ikke de adopterte. Det er av største betydning å dokumentere hvilke konsekvenser adopsjonspraksisen den gang, enten den var privat eller i regi av f.eks. Oslo Helseråd, hadde for barna som ble adoptert bort.

Det burde derfor være en prioritert oppgave å sørge for at dette blir gjort. Tilgangen på informanter begynner å bli svært begrenset i og med at mødre begynner å bli svært gamle, mange av dem er døde. Også barna som ble adoptert bort i denne perioden, begynner å nå en høy alder.

Adopsjonsutvalget la fram sin rapport 29. september 2009 (NOU - 2009:21).

I kapittel 2.5.1 **Kunnskaps- og forskningsstatus** skriver utvalget blant annet: *"Forskning på adopsjoner i Norge har hovedsakelig vært fokusert mot internasjonale adopsjoner. [...] Det er imidlertid påfallende at det ikke kan vises til forskningsprosjekter av større omfang på dette feltet".*

I NOU – rapporten er det lagt stor vekt på **"barneperspektivet"** og at hensynet til barnet alltid må veie tyngst i forbindelse med en adopsjon. I kapittel 5.2.1 vises det til Adopsjonslovens paragraf 2, en videreføring av paragraf 8 i "lov om adoption" fra 1917. Paragraf 2 angir grunnvilkåret for adopsjon slik: -

¹ Liv Thoring: **Enslige mødre og anonym adopsjon i Norge** 1945 – 1965 med linjer fram til ca. 1990
Masteroppgave i historie, Institutt for arkeologi, konservering og historie (IAKH), Universitetet i Oslo, høsten 2008

² Sigrun Hvalvik og Ellinor Young: **"Et sted hvor hun kan finne seg til rette og bo..." Om ugifte mødre og fødehem i Telemark i perioden 1916-1965** Høgskolen i Telemark, Avdelingen for helse- og sosialfag, Porsgrunn 2006

Bjørn Steinar Meyer: **Mødre uten barn**, Valdisholm, 2007

"Adopsjonsbevilling må bare gis når det kan antas at adopsjonen vil bli til gagn for barnet". Seinere står det at: - *Materielt fastslår* adopsjonslovens § 2 for det første at enhver adopsjon må være i "**barnets interesser**---".

For foreningen Adopterte er det viktig å få dokumentert, eller få avkreftet, at andre motiver enn barnets interesser ble tillagt vekt, primært i de første tiårene etter krigen.

I disse årene var det på den ene siden et stort tilbud av barn som ble gitt til adopsjon, og ikke minst var det en stor etterspørsel etter barn. Med andre ord tyder mye på at en form for markedskrefter ble mer styrende enn barnets interesser, dette på tross av en krystallklar lovtekst helt tilbake til 1917. For organisasjonen Adopterte er det viktig å få belyst dette.

I NOU-rapporten legges det også vekt på kravet om at adopsjonen slik skal være "**til gagn for barnet**". Vurderinger som legges til grunn er blant annet: - *Videre vil forhold ved adoptivforeldrene som alder, fysisk og psykisk helsetilstand, straffbare forhold, motivasjon for å adoptere, personlighet, miljøtilhørighet med videre være viktig.* For vår organisasjon er det viktig å få belyst i hvilken grad disse vurderingene ble lagt til grunn da vi ble adoptert.

2. Driftsmidler

Foreningen Adopterte er bare tre år gammel. Medlemstallet er ikke stort, sett i lys av det store antall potensielle medlemmer som er nevnt innledningsvis. Medlemstallet vokser dog stadig raskere. Imidlertid kan det med all tydelighet fastslås at den fyller to svært viktige funksjoner for de medlemmene som finnes:

- ☞ Foreningen er et møtested for adopterte. Uansett om oppveksten har vært god eller vanskelig, er det viktig å møte andre adopterte. Det blir ofte sagt: "Det er bare adopterte som helt forstår hva man mener." Dette er en landsdekkende forening, og det sier seg selv at noen må reise langt til de samlinger som finner sted. Dette blir kostbart, selv om vi gjør alt vi kan for å holde kostnader nede. Påfallende mange adopterte er uføretrygdet, helt eller delvis. Vi ønsker å kunne bidra til at alle som vil, kan komme til våre samlinger. De betyr svært mye for medlemmene våre.
- ☞ Den andre funksjonen gjelder henvendelser foreningen får om hjelp til å finne biologisk familie, dokumenter osv. Dette er et tidkrevende arbeid, dessuten er det ikke alltid lett å vite hvordan man skal gå frem, forstå uklare opplysninger. Foreningen har gradvis opparbeidet seg stadig større kompetanse på dette feltet, og antallet henvendelser øker fra uke til uke.